

Markku T. Hyypä

ELINVOIMAA YHTEISÖSTÄ

Sosiaalinen pääoma ja terveys

PS-kustannus

Kustantajan yhteystiedot

PS-kustannus
PL 303 Kekkolaantie 11 B
40101 Jyväskylä 40520 Jyväskylä

Asiakaspalvelu
puhelin: (014) 678 709
faksi: (014) 678 719
Internet: www.ps-kustannus.fi
sähköposti: asiakaspalvelu@ps-kustannus.fi

Tuottaja Pekka Santalahti
puhelin: (014) 638 848
sähköposti: pekka.santalahti@ps-kustannus.fi

Kustannuspäällikkö Juha Virkki
puhelin: (014) 685 291
sähköposti: juha.virkki@ps-kustannus.fi

Kieliasun tarkastus: Taina Ruottinen
Taitto: Lari Tapola
Kansi: Antti Häyhä/Ugrikultur

© Markku T. Hyypä ja PS-kustannus

Markku T. Hyypä, marhyy@saunalahti.fi

ISBN 952-451-053-7

PS-kustannus

Otavan Kirjapaino Oy
Keuruu 2002

Sisällys

1	Terveyttä muumilaaksosta	5
	<i>Terveyttä ja pitkää ikää 6, Varoituksista huolimatta 8, Eroon suomalais- ten stigmosta 8, Tutkimustemme menetelmät ja kohdeväestö 12, Oman kokemuksen painoarvo 13, Kohti terveyden tasapainoa 14</i>	
2	Kansat ja kansalaisyhteisöt	16
	<i>Kansakunta ja valtio 16, Etninen kansakunta 18, Etninen ryhmä 19, Väes- töryhmien sulautumattomuus 22, Kansalaisyhteisö 24, Yhteisöverkko 28</i>	
3	Mitä terveys tarkoittaa yhteisön kannalta?	29
	<i>Teorian historiallista havinaa 29, Syntykö yhteisön hyödyn tavoittelusta terveyttä? 30, Terveyttä biologiasta 31, Terveys on suhteita ja tasapainoa 33</i>	
4	Yhteisöjen terveyseroja	36
	<i>Terveitä ja vähemmän terveitä 36, Vähemmistöt voivat huonosti 39, Sosiaalinen asema, kulttuuri vai alue? 43</i>	
5	Yhteisöllisyys eli sosiaalinen pääoma	48
	<i>Käsitteen historia 48, Käsitteen määrittely 49, Kriittisiä ääniä 50, Kaiken kattava yhteisöllisyys 52, Arvioiminen ja mittaaminen 53, Eh- dotus sosiaalisen pääoman mittaamiseksi 57, Yhteisöllisyyden vaikutus hyvinvointiin 60</i>	
6	Hyvinvointiyhteiskunta hyvinvointivaltiossa	63
	<i>Yksilöinä vai yhdessä? 63, Kommunitarismi yhteisöllisyyden puolesta 66, Kolmas sektori 69, EU korostaa kumppanuutta 71, Kolmas sektori terveyden tuottajana 72</i>	
7	Terveitä kansoja	75
	<i>Terveitä kansoja tilastoissa 75, Myyttinen hunza-kansa 76, Roseton ihme 79, Minivaltiossa kaikki hyvin! 81, Okinawan paradoksi 85</i>	
8	Yhteisöllisyyden nousuja ja laskuja	90
	<i>Yhteisöhengen historiasta 90, Yhteisöhengen hiipuminen 93, Suomen itäinen ja läntinen yhteisö 96, Nousu vai tuho? 99</i>	
9	Suomen väestön terveyseroja	100
	<i>Elinvoiman ja kuoleman maantiede 100, Terveyden alue-erojen his- toriasta 101, Rikas elää Suomessakin kauemmin 103, Pohjanmaan rannikolla eletään pitkään 104, ...ja pysytään terveinä 108, Vainoista vapaana 109</i>	

10 Yhteisöelämän malli.....	113
<i>Vaasan veri ei vapise 113, Rannikon kansan taustasta 114, Vähemmistöaseman ominaispiirteitä 117, Yhdistystoiminta 121, Tunneilmaston erilaisuus 125, Toisista välittämistä ja arkista uhoa 127, Huolenpitoa 131, Vauvauinnista vanhusten kotipalveluun 134</i>	
11 Yhdistysaktiivisuuden vaikutus terveyteen	137
<i>Yhdistystoiminta ja terveys 137, Uskonnollisuus ja terveys 140, Uskonnon harjoittajat elävät kauemmin 143, Pitkäikäisen väestön uskonnollisuus 145</i>	
12 Häilyvä luottamus.....	148
<i>Luottamus kuuluu sosiaaliseen pääomaan 148, Miten luottamus vaikuttaa? 149, Työyhteisön luottamuspuola 152, Biologinen välitysmekanismi 153, Luottamus syntyy ja kuolee varhain 154, Ehdotus luottamuksen biologiaksi 156</i>	
13 Terveyden yhteisöllinen kasvualusta.....	157
<i>Psykososiaalisuuden kehittyminen 157, Varhaislapsuuden jälkiä 159, Havaintoja suomenruotsalaisesta lapsuudesta 162, Henkilökohtaisia kokemuksia 166, Stafettkarnevalen 166</i>	
14 Kansalaisyhteisön terveys tuo säästöä	169
<i>Maailmanpankin näkemys 169, Kansalaisyhteisö ja terveystalous 172, Rannikon kansa säästää terveydellään 174</i>	
15 Täysivaltaisuus.....	178
<i>Osallistumisen vahvistaminen 178, Asuinalue 179, Kulttuuritekijät 181, Verkostojen kutominen 184, Pidetäänkö osallistuminen elämää? 187, Toisista välittäminen 188</i>	
16 Mallina EU:n vähemmistöille	190
<i>EU:ssa vähemmistöongelmia 190, Kuinka sosiaalista pääomaa siirtään? 191</i>	
Viitteet.....	194
Kirjallisuus.....	203
<i>Kirjat 203, Tieteelliset artikkelit 205, Internet-osoitteita 207</i>	
Hakemisto.....	208